

Le médecin doit bien se garder de la manie de tout expliquer. Il doit savoir que la nature, cachée dans beaucoup de ses opérations, l'est surtout dans les maladies. Il ne doit être que son observateur et non son confident.

On doit douter d'un médicament, auquel on attribue beaucoup de vertus, surtout si ces vertus sont opposées.

Van bijzonder belang zijn de aphorismen, die op de percussie betrekking hebben; de bewondering van CORVISART voor deze voortreffelijke methode van onderzoek laat zich niet door zijn korte en zakelijke mededeelingen terugdringen.

M. A. VAN ANDEL.

Acta Paracelsica. Im Auftrag der PARACELSUS-Gesellschaft herausgegeben von ERNST DARMSTAEDTER, RICHARD KOCH, MANFRED SCHROETER. Heft 3. München 1931. Verlag der PARACELSUS-Gesellschaft. Prijs Mrk. 3,75.

De PARACELSUS-cultus in Duitschland mag beschouwd worden als een der teekenen des tijds, dat niet zal nalaten een stempel te drukken op de geneeskunst der toekomst. Ten voordeele of ten nadeele vermag ik niet te beslissen. Wanneer men het eerste artikel van deze serie „*Die Lehre vom Menschen bei PARACELSUS*” van BERNARD GROETHUYZEN leest, kan men zich niet onttrekken aan de meening, dat hierin veel zinlooze dialectiek voorkomt, die ongeschreven had kunnen blijven, terwijl er een hopeloos fatalisme uit spreekt. Volgens PARACELSUS is de arts een christelijke magiër, die onder invloed van het Opperwezen zoowel op het fatum als op de zieken invloed kan uitoefenen en dus ten opzichte van de zieken een Goddelijke zending vervult. Het Opperwezen is de veroorzaker van alle ziekten. Wanneer men dit korte overzicht aanvult met talloze citaten uit PARACELSUS' werken, dan krijgt men een beeld van een PARACELSUS zooals wij, artsen, hem het minst gaarne zien. In een tweede opstel behandelt ERNST DARMSTAEDTER de Archeusleer van PARACELSUS. Het woord „archeus” is hoogst waarschijnlijk van dezen afkomstig, hoewel het begrip door J. B. VAN HELMONT pas gemeengoed der artsen werd. Archeus beteekent bij PARACELSUS het scheppende, werkende, in zekeren zin beheerschende principe, dat zoowel in den macro- als in den microcosmus aanwezig is. Uitvoerig geeft DARMSTAEDTER weer, wat de archeus alzoo verricht en verrichten kan. De Archeus Naturae scheidt het zuivere van het onzuivere, het vaste van het vloeibare; hij vormt een soort van oerenergie. In den loop der tijden kwam PARACELSUS tot het inzicht, dat genezing vaak tot stand kwam door de werking van den archeus zonder geneesmiddelen.

Hiermede is de inhoud van deze „*Acta*” uitgeput.

F. M. G. DE FEIJFER.